

—

**PAMIĚTI-
HODNÁ
HISTORIE
O OTCI
BACONOVÍ
A OTCI
BUNGAYM**

—

Svým středovým postavením v řetězu bytí a svým vnitřním ustrojením, kterým převyšoval vše ostatní pozemské bytí, měl člověk všechny možnosti, aby poznal pravdu, dobro, řád kosmu i vůli boží a aby žil s nimi v souladu. V tom smyslu byl nepochybně korunou všeho tvorstva, mohl právem pocívat své vůdčí postavení ve světě, pojímat všechny živé i neživé říše jako oblasti sobě služebné a hledět s důvěrou ustříc neomezeným možnostem člověka. Z tohoto vědomí — posíleného antickým důrazem na význam a odpovědnost každého jedince — tryskal renesanční optimismus. Avšak člověk byl současně svým ustrojením nedokonalý, Adamův hřích ho dědičně zatížil neschopností intuitivního vědění, musel se pracně dobírat poznání a pro nedostatečnost svých tělesných a rozumových instancí, jakož i pro ony jevy makrokosmu, které mu zasíraly pravou povahu řádu bytí, mohl se snadno ztratit v bludišti světa a dojít věčného ztracení. Odtud vytékal pramen renesančního pesimismu.

Životní pocity alžbětinců vyrůstaly z představy o velkém řetězu bytí a řádu Přírody, jež se člověku demonstrovala v přechýlených paralelních plánech bytí. Byly to, nepochybně, představy neracionální a pro vědecké bádání neplodné. Když se však pro vědu a pro poznání světa objevila nová východiska, člověk je důrazně odmítal, neboť mu brala jistotu, ustálené pravdy, životní normy i pocit vlastní důležitosti. Vše nové se prosazuje do vědomí lidí s obtížemi. V jedné věci je však možno dát obhajování geocentrického a antropocentrického řetězu bytí za pravdu: tato představa umocňovala umění alžbětinské doby do kosmických rozměrů; každý cit, gesto a čin se rozléhaly do širokých a mnohoznačných ozvěn ve všech plánech bytí. Nová věda obohatila člověka o znalosti zákonů mechaniky, pohybu těles, chemických procesů i oběhu krve, ale umění se již nikdy nevzpjalo k podobně velkolepému vidění člověka a dějů světa jako součástí kosmického bytí.

(Alois BEJBLÍK, Anatomie alžbětinského kosmu, Alžbětinské divadlo I, Odeon 1978)

Vedoucí uměleckotechnického provozu:	Kazimír Trnka, vyznamenaný „Vzorný pracovník kultury“
Kostýmy zhotoveny kolektivem brigády socialistické práce pod vedením	Marcely Vítkové
Jevištní výprava zhotovena kolektivem výrobních dílen DPB pod vedením	Přemysla Kirschnera
Vedoucí kolektivu jevištních stavěčů:	Josef Drda
Vedoucí osvětlení:	Jaroslav Řezáč
Svítlí:	Zdeněk Osif
Zvuk:	Marie Krejčí
Vlášeny:	Jarmila Oboráková Alžběta Knapková Rozvíta Chamrádová
Rekvizity:	Miroslav Antal Milan Bařina
Garderoba:	Jana Lhotská Zdena Rozsypalová Ludmila Výstrková

34. sezóna

PROGRAM DIVADLA PETRA BEZRUČE

UMĚLECKÝ ŘEDITEL LADISLAV KNIŽÁTKO

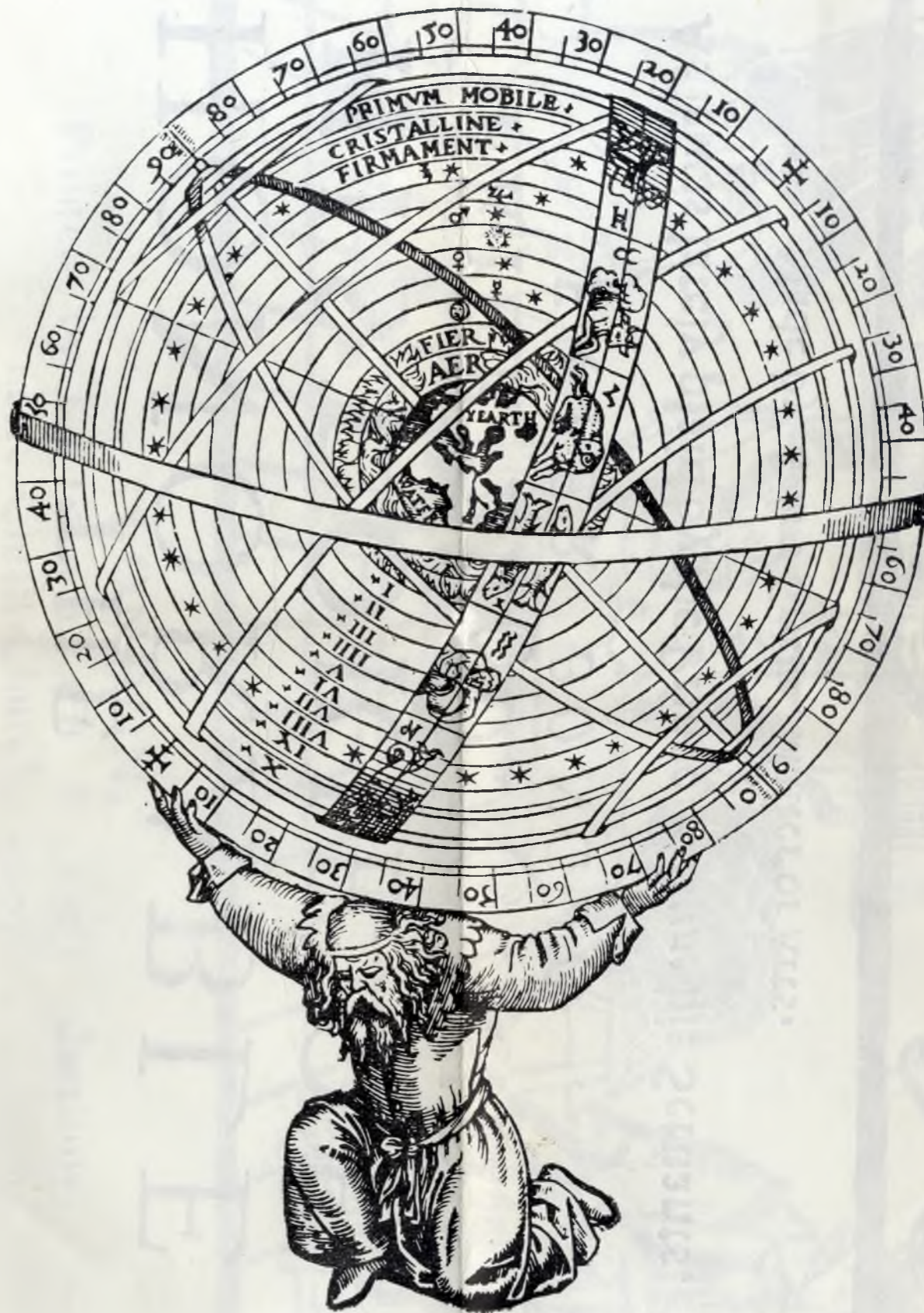
Program připravila dramaturgyně Alena Beránková
Výtvarná spolupráce Marta Roszkopfová
Výtiskly Moravské tiskařské závody, n. p.,
provoz 22, Hollarova 14, Ostrava 1
Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje
DILIA Praha
Cena 2,- Kčs

Alžbětinská renesance byla obdobím relativní stabilizace politické i ekonomické, obdobím obrovského kulturního rozkvětu Anglie. Doba plnosti a všestrannosti, prolínání kulturních epoch i různých společenských vrstev, dávala zelenou člověku, jeho odvaze a fantazii. Na dvoře královny Alžběty bylo přáno uměním; za její vlády se zrodilo i anglické profesionální divadlo. Během několika málo desítek let vyrostlo do vrcholné podoby děl Shakespeara nebo Bena Jonsona. Tato špička však mohla vzniknout a vyniknout jen proto, že jí předcházela první mohutná vlna profesionálních autorů, do které vedle jmen Kyd, Nashe, Peele, Lodge, Lyly, Marlowe patří i jméno Roberta Greena.

Podobně jako většina dramatiků této skupiny, žil i Greene poměrně krátce (1558–1592) a zemřel v době, kdy Shakespeare vstupoval do vrcholného období své tvorby. Ale podobně jako oni, i Greene naplno žil i pracoval. Napsal na třicet osm děl a dílek, romantických novelek, milostných a autobiografických letáků, pamfletů, včetně pěti divadelních her (Komická historie aragonského krále Alfonsa, Zrcadlo Londýna a Anglie, Historie Orlanda Furiosa, Paměťhodná historie o otci Baconovi a otci Bungaym, Skotský příběh Jakuba IV.). Absolvoval univerzity v Oxfordu a Cambridgi, cestoval, a nakonec zakotvil v Londýně, kde zahájil kariéru literáta a předního bohéma. Sháněl nakladatele, pil, dělal dluhy, přátelil se s předními alžbětinskými umělci i s esy londýnského podsvětí, střídal milenky. V jednátřiceti letech se veřejně rozhodl k mravní konverzi, která se snad víc projevila motivy pokání v jeho díle, než ve vlastním Greenově životním stylu. Zemřel sám a v napprosté chudobě, v rodině londýnského ševce, která se jej náhodou ujala.

Na počátku své tvorby se Greene nechával ovlivnit zkušenějšími kolegy i dobovým vkusem etenářů. Učil se na kultivovaném eufuistickém stylu Lylyho, pastorálním romantismu Sidneyho Arcadie, na dozívajících moralitách i populárních legendách a historiích. Ponechal

místo znovu objevené antice s její mytologií, stejně jako svéráznému anglickému humoru, lidovosti.

Paměťihodná historie je obdivuhodným svědectvím toho, jak tento mladý spisovatel dokázal všechny vlivy přehodnotit a povýšit, harmonicky spojit závažné filozofické téma poznání s oslavou hlubokého a upřímného citu, prostředí dvora či univerzity s téměř bukolickou pohodou prostého anglického venkova, s humorem a s kouzlem divadelnosti. Podává ve své komedii esenci doby, nepokojné, plné objevů a změn, pochyb i víry v možnosti člověka a úcty k němu.

Bacon: mooný mág a černokněžník, kabala znalý tajných věd, zaklínač duchů, tvůrce zázračné mluvící bronzové hlavy. Populární postava lidových pověstí i literatury. Legenda.

Roger Bacon ale skutečně žil a pochybná sláva, kterou ho - stejně nezaslouženě jako jeho kolegu, asistenta bohosloví Thomase Bungaye - obdařila tradice, tak trochu význam přírodovědce a myslitele ze třináctého století zakryla. Bacon studoval v Oxfordu, brzy přednášel i v Paříži, hlavně o Aristotelově učení. Po návratu se však nevěnoval ani teologii, ani univerzitní kariéře. Bacona to táhlo jinam: k přírodním vědám, optice, alchymii, astrologii. Kritizoval zaslepenou tradici, jednostrannost a povrchnost, fráze, nedostatek sebekritiky a hloupost skrývanou za maskou vědění, které nakupily spoustu omylů a předsudků, bránících pravému poznání. Jen návrat k přírodě, matematika a experiment, nová analýza starých textů podložená perfektní znalostí jazyků pomohou lidem tyto nánosy odstranit. A tak zatímco na kontinentě se do formální dokonalosti a rafinovanosti rozvíjela scholastická náboženská filozofie, naprosto odtržená od přírody a člověka, stavěl Roger Bacon první základy proudu ostrovní empirické filozofie, která vyvrcholila v 16. a 17. století u jeho jmenovce Francise Bacona Verulámského a v dílech Hobbse a Locka.

Téměř deset let vydával Bacon co mohl na své pokusy a přístroje; v roce 1257 vstoupil do řádu františkánů, přestože to v podstatě znamenalo konec laboratorních pokusů, zotřesený dozor církve a později i omezené možnosti publikování. Byl vězněn - „pro podezřelé novosti v učení“, dostával se díky své individualistické povaze, otevřenosti a sarkasmu do konfliktů s autoritami i univerzitními kolegy, měl finanční těžkosti, ale znovu se s jakousi neodpovědnou neposedností pouštěl do práce. Sestavil program na reformu věd a teologie; zkoumal lom světelných paprsků, původ a podstatu duhy, působení sil do dálky; teoreticky sestavil dalekohled, užíval zvětšovacího skla, znal vlastnosti parabolického zrcadla a pravděpodobně i střílný prach. Ve 13. století volal po cestách kolem světa a poznávání vesmíru. Racionálnost a logika, důraz na smyslové poznání a informovanost se mísily u Bacona se středověkými pověrami a - z dnešního pohledu - pochybnými vědami. Tento zvláštní mnich zemřel v roce 1294; jeho bádání bylo samou svou podstatou v té době odsouzeno k nepochopení a zklamání. Do historie nevstoupil Roger Bacon jako seriózní a pokrokový vědec, ale jako velký mág...

dram

„Stromy snad jsou to nejkrásnější v Anglii... hlavně stromy, krásně plecité, staré, rozložitě, volně, otíhodné a převeliké stromy...; sedě pod dubem křemelákem v Hampton Parku, pocítil jsem v sobě povážlivou náklonnost uznávat hodnotu starých věcí, vyšší poslání starých stromů, harmonickou kořatost tradice a jakousi úctu ke všemu, co je dosti silné, aby se udrželo po věky...“

KAREL ČAPEK, Anglické listy

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ

nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu

Sezóna 1978 - 1979

ROBERT GREENE

Paměťihodná historie o otci Baconovi a otci Bungaym

Překlad	- ALOIS BEJBLÍK
Režie	- VĀCLAV ŠPIDLA j. h.
Výprava	- MARTA ROSZKOPFOVĀ
Hudba	- zasl. umělec JIŘÍ SRNKA j. h.
Dramaturg	- ALENA BERĀNKOVĀ
Představení řídí	- LUDMILA NAAROVĀ
Text sleduje	- MARTA VESELĀ

V inscenaci použita Milesova píseň v překladu Zdeňka Hrona.

ČESKOSLOVENSKĀ PREMIĚRA 27. DUBNA 1979

OSOBY

OBSAZENÍ:

KRĀL JINDŘICH III.	Arnošt Borovec
EDWARD, princ waleský, jeho syn	Vítězslav Kryške
CÍSAŘ ŘÍŠE ŘÍMSKĚ	Jindřich Dvořák
KRĀL KASTILSKÝ	Jiří Zach
LACY, hrabě Lincoln	Kostas Zerdalogu
WARREN, hrabě Sussex	Otakar Prajzner
ERMSBY, urozený pán	Pavel Handl
RUDLA SIMNEL, králův šašek	Milan Sova
OTEC BACON	Miroslav Horák j. h.
MILES, Baconův chudý žák a sluha	Milan Šulc
OTEC BUNGAY	Jeroným Horák
HEIZL VANDERMĀST	Jaroslav Těšitel
BURDEN	Miloslav Čížek
MASON	Václav Roštlapil
CLEMENT	Vladimír Krátký
LAMBERT, zeman	Bohuslav Čvančara
1. DVOŘAN	
SERLSBY, zeman	Jan Odí
2. DVOŘAN	
HĀJNÝ	Jaroslav Fukala
TOMĀŠ, chasník	Michal Przebinda
1. ŽĀK	
RICHARD, chasník	Bedřich Výtisk
2. ŽĀK	
ELINOR, dcera kastilského krále	Věra Janků
MARGARETA, dcera hajného	Marie Logojdová
JANA, venkovské děvče	Jana Postlerová
HOSTINSKĀ U zvonu	Alena Tománková
DVORNÍ DĀMA	
STRĀŽNÍK	altemuji .
ĀBĚL	Petr Nešporek j. h.
KRAMĀŘ	Jiří Berg j. h.
DUCH vtělený v Herkula	Luděk Staněk j. h.

ROBERT GREENE:

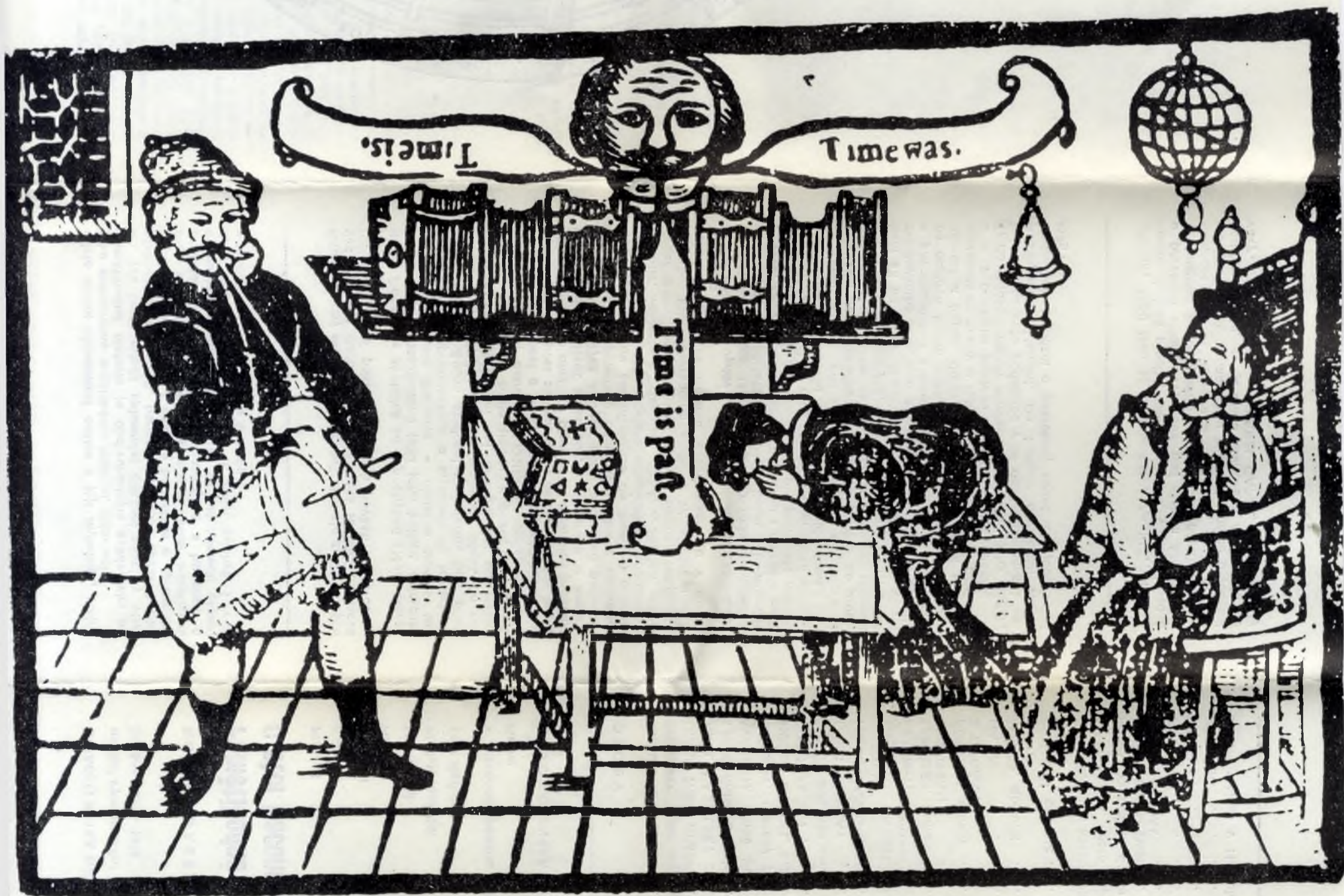
**přeložil:
alouis bejblík**

**PAMIĚTI-
HODNÁ
HISTORIE
O OTCI
BACONOVÍ
A OTCI
BUNGAYM**

THE
HONORABLE
HISTORIE OF
FRIER BACON, AND
FRIER BONGAT.

As it was lately plaid by the Prince *Palatine* his Seruants.

Made by *Robere Greene*, Master of Arts.

LONDON,
Printed by ELIZABETH ALDE dwelling
neere Christ-Church. 1630.